

LUND UNIVERSITY

Alternativ kommunal redovisning

Andersson, Fredrik; Bergström, Tomas; Thomasson, Anna

2024

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Andersson, F., Bergström, T., & Thomasson, A. (2024). *Alternativ kommunal redovisning*. (KEFU skriftserie; No. 2024:3). KEFU.

Total number of authors:

3

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Fredrik Andersson

Tomas Bergström

Anna Thomasson

ALTERNATIV KOMMUNAL REDOVISNING

SKRIFTSERIE 2024:3

EKONOMIHÖGSKOLAN VID LUNDS UNIVERSITET

FÖRORD

Även om kommunal verksamhet i stort sett är en del av alla kommuninvånares vardag, hela dagen, varje dag, är den förvånansvärt anonym för många av dem som berörs. I föreliggande rapport problematiseras denna anonymitet utifrån de risker den i förlängningen kan medföra. Speciellt fokuseras på kommunen som en medborglig angelägenhet, inte minst från ett demokratiskt perspektiv.

En del i att förändra denna anonymitet och göra kommunen mer synlig för medborgarna är att utveckla de sätt kommunen kommunicerar vad de är och gör. Förhoppningen är att bättre synlighet om kommunens verksamhet och organisation i förlängningen kan ge medborgarna ökad kunskap och därmed kvalificera deras förväntningar, ansvarsutkrävande och demokratiska engagemang. Som ett led i att synliggöra vad en kommun är och gör har författarna tagit fram en prototyp på ett alternativt sätt att beskriva kommunal verksamhet. Förhoppningen är att denna prototyp, som återfinns [här](#) (extern länk), kan bilda utgångspunkt och inspiration för andra kommuners arbete med att förbättra sin kommunala beskrivning och därmed aktivera medborgarnas intresse och engagemang för centrala kommunala nutida och framtida mål och aktiviteter.

Forskningen är finansierad av KEFUs styrelse. Rapporten har diskuterats i skriftseriens redaktionella stöd innan den formaterats för publicering i KEFUs skriftserie. Som brukligt svarar författarna själva för de värderingar som görs i rapporten.

Lund i december

Ulf Ramberg

KEFU

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Kapitel 1 Inledning	4
1.1 Studiens bakgrund.....	4
1.2 Studiens syfte	5
1.3 Studiens upplägg och läshänvisningar	5
Kapitel 2 Teori	6
2.1 Finansiell redovisning och möjligheten till ansvarsutkrävande	6
2.2 Populärrapporter	7
2.3 Behov av mer forskning	8
Kapitel 3 Metod och sammanfattning av resultat	10
3.1 Innehållsanalys.....	10
3.2 Dokumentstudier.....	11
3.3 Fallstudie Lunds kommun.....	11
Kapitel 4 Diskussion och avslutande reflektioner	12
4.1 Reflektioner kring studiens resultat	12
4.2 Studiens bidrag.....	13
4.3 Förslag till fortsatta studier	13
Referenser.....	14

Kapitel 1

INLEDNING

Ett uttryck man ofta hör i debatten är att “Demokratin måste erövrats varje dag, av varje generation”. Demokratin kan emellertid inte erövrats varje dag eller av varje ny generation om vi inte har kunskap. Kunskap om vårt samhälle och kunskap om det som utgör demokratins kärna, nämligen våra folkstyrande organ. Det folkstyrande organ som kanske är mest synligt i folks vardag men trots det mest anonymt i allmänna val är våra kommuner. Det grundläggande motivet bakom denna studie är därför att lyfta fram kommuners verksamhet som medborgerlig angelägenhet samt att öka kunskapen kring kommunernas roll i människors vardag. Genom att göra detta är det vår förhoppning att den här studien skall bidra till att öka intresset för den lokala demokratin.

1.1 STUDIENS BAKGRUND

Invånare i Sverige är flera gånger varje dag i kontakt med kommunens verksamhet. Ofta utan att reflektera över det. För att nämna några exempel: utan vatten i kranen kan man varken koka kaffe eller borsta tänderna på morgonen och utan avfallshanteringen har man ingenstans att slänga soporna efter middagen på kvällen. Ett annat uttryck för kommunernas betydelse är att få kommuner taxerar ut mindre än 20 procent av sina invånares arbetsinkomster i kommunalskatt. Trots att kommunerna på flera olika sätt har en central roll i vår vardag, kommer kommuner och kommunernas verksamheter ofta i skymundan.

Det finns en rad anledningar till detta – de svenska kommunerna är exempelvis ganska stora vad gäller invånarantal vilket ger ett mått av anonymitet samtidigt som allmänna val till kommunernas beslutande församlingar alltid hålls samtidigt som val på regional nivå och riksnivå. Att kommunerna och deras verksamhet är förhållandevis anonyma är ett problem utifrån ett demokratiskt perspektiv. I klassisk demokratiteori inkluderar Robert Dahl “upplyst förståelse” som ett viktigt kriterium för en fungerande demokrati (Dahl, 1982). Brist på kunskap kring hur kommunala verksamheter styrs, förvaltas och utvecklas samt på vilka grunder beslut fattas försvårar inte minst medborgarens möjlighet till ansvarsutkrävande. Möjligheten till ansvarsutkrävande är tillsammans med transparens en central del i ett demokratiskt system och har därför kommit att bli en viktig del i forskning kring offentlig sektor (se till exempel Bovens, 2009; Mulgan, 2000).

En hel del sammanställningar av information om den egna verksamheten offentliggörs av kommuner och många kommuner har ett stort antal kommunikatörer anställda. På kommuners hemsidor kan man till exempel hitta såväl revisionsrapporter som årsredovisningar. Problemet är att dessa rapporter ofta är omfattande och kan upplevas som otillgängliga och allt för tekniska för den enskilda medborgaren. Olika rankningar och jämförelser som utförs av utomstående organisationer lider också av att det är oklart vilka kriterier som valts och varför.

Därutöver kan dessa rapporter misstänkas ha bestämda syften att påverka kommunen i viss riktning.

Att rapporter av olika slag finns att tillgå betyder således inte nödvändigtvis att innehållet skapar ökad transparens kring kommunens verksamhet. Därmed underlättas inte medborgares möjlighet att utkräva ansvar av folkvalda politiker. Detta kan i sin tur ha en negativ inverkan på förtroendet för såväl det politiska styret som politiker och på sikt erodera vårt demokratiska system.

1.2 STUDIENS SYFTE

Syftet med detta projekt är därför att göra en prototyp till en alternativ årsredovisning. Prototypen är utformad som en mer tillgänglig variant av en årsredovisning och syftar till att väcka ett sakligt grundat demokratiskt engagemang för kommunala frågor. I litteraturen kallas en sådan alternativ årsredovisning för populärrapport, vilket också är det begrepp vi kommer att använda framöver i den här rapporten.

1.3 STUDIENS UPPLÄGG OCH LÄSHÄNVISNINGAR

Den här rapporten ska läsas som ett tillägg eller en bilaga till den prototyp av en alternativ redovisning eller populärrapport som utgör själva resultatet av den här studien. Rapporten vill ge läsaren en förståelse för bakgrunden till och syftet med arbetet att ta fram en populärrapport samt beskriva hur detta arbete har sett ut. Efter den inledande korta bakgrundsbeskrivningen följer i kapitel 2 en mer utförlig beskrivning av populärrapportens framväxt och historia samt resultat från forskning kring användandet av populärrapporter i kommuner. I kapitel 3 beskrivs den metod som använts för att ta fram prototypen och i kapitel 4 avslutas rapporten med en diskussion kring studien och hur studiens resultat kan användas samt en diskussion kring behov av fortsatta studier på området.

Kapitel 2

TEORI

2.1 FINANSIELL REDOVISNING OCH MÖJLIGHETEN TILL ANSVARSUTKRÄVANDE

Enligt Chan (2003) har vi på senare år kunnat se ett allt större krav på offentliga verksamheter att säkerställa ansvarsutkrävande. Det har också enligt Cohen et al (2017) funnits ett intresse från kommuners sida att öka förståelsen för offentlig verksamhet. Detta är inte minst viktigt för att skapa förtroende och legitimitet för offentliga verksamheter och att få medborgare att bli mer engagerade i den lokala demokratin (Barbera et al., 2016).

Enligt Chan (2003) spelar den finansiella redovisningen en viktig roll i att säkra ansvarsutkrävande i offentliga organisationer. En anledning till detta är att den finansiella redovisning som kommuner och andra offentliga organisationer gör och publicerar bidrar till att öka transparensen kring hur offentliga medel används (Jordan et al., 2017).

För att den finansiella rapporteringen skall bidra till att såväl öka transparensen som möjliggöra ansvarsutkrävande krävs det emellertid att den finansiella informationen som kommunerna sammanställer och rapporterar är tillgänglig för medborgarna. Tillgänglighet handlar här inte enbart om hur lätt det är för medborgarna att hitta rapporterna, utan också i vilken utsträckning de kan tillgodogöra sig innehållet i de rapporter som kommuner publicerar (Cohen & Karatzimas, 2015).

Förståelsen för den finansiella informationen är i detta sammanhang central. Problemet enligt Jordan et al (2017) är emellertid att finansiella rapporter från kommuner och andra myndigheter är allt för tekniska till sin karaktär. Det gör att de av många upplevs som både svåra att läsa och svåra att förstå. Detta är något som också får stöd i tidigare studier. Däribland i en studie av Arnaboldi & Lapsley (2009) som belyser hur innehållet i kommuners årsredovisningar och andra finansiella rapporter inte upplevs som tillgängligt av de intressentgrupper man vill nå fram till. Liknande resultat presenteras av en studie av italienska kommuner gjord av Steccolini 2004. Steccolini (2004) visar i sin studie hur det framför allt är interna intressenter som läser årsredovisningar. En grund till detta kan enligt Steccolini (2004) vara att finansiella rapporter i första hand tas fram för att säkerställa att kommunen rapporterar på ett sätt som är i linje med existerande lagar och regler och inte för att de ska läsas av olika intressentgrupper. Steccolini (2004) drar därför slutsatsen att årsredovisningar och andra finansiella rapporter inte bidrar till att öka kommuners legitimitet. Denna slutsats får stöd i en studie som gjordes av Jordan et al (2017) drygt ett decennium senare. Författarna pekar i sin artikel på hur de finansiella rapporternas tekniska karaktär gör att det uppstår ett informationsgap mellan styrande i en kommun och de medborgare som ska hålla styrande ansvariga för hur skattepengar används och vilka politiska prioriteringar som görs (Jordan et al., 2017). Att finansiella rapporter inte är tillgängliga har således en negativ inverkan på transparensen och försvårar enligt Jordan et

al (2017) ansvarsutkrävandet Syftet med att offentliggöra årsredovisningar och andra finansiella rapporter är således förfelat. Att problemen tycks vara desamma 2017 som 2004 indikerar att utvecklingen på området troligen inte varit särdeles stor och att mer arbete behövs för att göra finansiella rapporter mer tillgängliga för kommuninvånare.

2.2 POPULÄRRAPPORTER

För att göra den finansiella rapporteringen mer tillgänglig och därmed öka transparens och underlätta ansvarsutkrävande har kommuner, framför allt i USA, arbetat med något som inom litteraturen går under benämningen *populärrapporter* (popular report) (Cohen et al., 2017) eller *populära finansiella rapporter* (Popular Financial Reports, PFR) (Jordan et al., 2017).

Populärrapporter innehåller mer lättillgänglig finansiell information (Cohen et al., 2017; Cohen & Karatzimas, 2015; Jordan et al., 2017) och syftet med dem är enligt Biancone et al (2016) att öka transparensen genom att göra finansiell information mer lättillgänglig för olika grupper av intressenter. Populärrapporter kan därför enligt författarna ses som ett verktyg för att översätta finansiell information till ett mer vardagligt språk (Biancone et al., 2016).

Kraven för att något skall anses vara en populärrapport är att rapporten på ett enkelt sätt redogör för en kommuns finansiella situation (Stanley et al., 2008). Mer konkret innebär det att innehållet ska vara anpassat till mottagarens behov och kunskap om offentlig verksamhet. Detta ställer krav, inte bara på rapportens utformning, men också på hur och var den publiceras (Clay, 2008; Rubin, 2009; Cohen & Karatzimas, 2015).

Studier kring populärrapporter visar emellertid att även om kommuner tar fram sådana rapporter är det svårt att nå ut med dem till medborgarna (Cohen & Karatzimas, 2015). Konsekvensen är att populärrapporter inte alltid får det genomslag man förväntar sig (Cohen et al., 2017; Yusuf et al., 2013) och därmed inte heller bidrar till ökad transparens eller ett ökat intresse för den lokala demokratin. En studie av den svenska kontexten publicerad 2024 visar på samma resultat (Donatella och Bisogno, 2024). Det är också endast ett begränsat antal svenska kommuner som använder sig av populärrapporter (Donatella och Bisogno, 2024).

Om rapporten inte når ut finns det enligt Biondi & Bracci (2018) inte bara en risk att rapporten inte fyller sitt syfte utan också att arbetet med populärrapporter upplevs som enbart varande ”window dressing”¹. Studier har därför gjorts av hur man kan göra populärrapporter mer tillgängliga. Ett exempel är en studie av Cohen et al (2017) som visar att publicering av rapporter på hemsidor är en bra metod. Framför allt om det är möjligt att via länkar komma åt andra dokument och därmed fördjupa sig i det man speciellt intresserar sig för.

Även om det finns förslag på hur populärrapporter kan göras mer synliga (Cohen och Karatzimas, 2015), finns det i nuläget inga rekommendationer på hur de ska publiceras. Det finns däremot rekommendationer på vad de ska innehålla. Dessa rekommendationer är framtagna av Governmental Finance Officer Association (GFOA²) i USA och har sedan

¹ Window dressing innebär att man framställer något som bättre än vad det egentligen är och därmed ökar den egna organisationens anseende och legitimitet.

² *Governmental Finance Officers Association* är en intresseorganisation som representerar anställda inom offentlig sektor som arbetar med finansiella frågor. Intresseorganisationen arbetar i USA och

utvecklats ytterligare av forskare på området. Enligt GFOA ska en populärrapport innehålla aktuell information, den ska skrivas och presenteras på ett sätt som gör att informationen är tillgänglig för olika intressentgrupper, visa på hur man som läsare av rapporten kan fördjupa sig i materialet om man så önskar samt presentera jämförande data genom att till exempel göra jämförelser med andra kommuner. Även om dessa rekommendationer är utarbetade utifrån den amerikanska kontexten är de allmängiltiga till sin karaktär och torde därför ha relevans också för kommuner i andra länder. Detta antagande stöds också av forskning på området. Behovet av att sätta informationen i ett sammanhang är till exempel något som också lyfts fram i en studie av Jordan et al (2016). Författarna pekar i sin studie också på att invånare gärna ser att informationen som presenteras kontextualiseras genom jämförelse med andra kommuner och genom att man i rapporten visar på exempelvis trender och utveckling över tid. Utöver det visar studien av Jordan et al (2016) att den information som medborgare framför allt efterfrågar är: var kommunens intäkter kommer ifrån samt hur och på vad kommunen använder dessa intäkter (Jordan et al., 2016). Att det framför allt är denna typ av information som medborgare är intresserad av är något som får stöd i en något nyare studie av Manes-Rossi et al (2020) som utöver att identifiera behovet av att informera om intäkter och hur dessa används, också pekar på att en populärrapport för att vara relevant även ska innehålla information om vad olika kommunala tjänster kostar, redovisa hur livskvaliteten uppfattas i en kommun samt beskriva hur kommunen styrs.

2.3 BEHOV AV MER FORSKNING

Empiriska studier kring populärrapporter är enligt Donatella och Bisogno (2024) begränsade och de studier som finns har framför allt genomförts i USA (se till exempel Manes-Rossi et al., 2020 och Jordan et al., 2017) eller i Italien (se till exempel Biancone et al., 2016; Bracci et al., 2023 och Grossi et al 2021). Man skall här komma ihåg att i USA är kommunerna skyldiga att göra en populär rapport. De studier som finns visar däremot på att spridningen och användningen av populära rapporter är begränsad. Utöver det varierar de i innehåll och omfattning (Cohen et al., 2017).

Existerande studier har emellertid främst fokuserat på syfte, innehåll och spridning och har i stor utsträckning enligt Donatella och Bisogno (2024) inte tagit kommunernas perspektiv. Det finns därför få studier som fokuserar på hur kommuner kan arbeta med att ta fram populärrapporter eller hur de kan utformas i dialog med olika kommunala verksamheters behov. Med den utveckling som skett inom informationsteknologin torde det emellertid inte längre vara vare sig dyrt eller svårt att ta fram rapporter och inte heller att sprida dem.

Utöver Donatella och Bisogno (2024) lyfter även Manes-Rossi (2020) upp behovet av att ta kommunernas perspektiv och författarna pekar på behov av empiriska studier som intervjuar såväl chefer som politiker för att få en bättre bild av hur de uppfattar potentialen i användandet av populärrapporter för att öka förståelsen för kommuners arbete och stärka legitimiteten för lokala beslutsfattare. Även van Helden och Reichard (2019) pekar på behovet av att utgå från

Canada där den har över 20 000 medlemmar. Organisationens syfte är att förbättra arbetet med finansiella frågor i myndigheter. www.gfoa.org/about

kommunernas perspektiv och undersöka hur politiker och beslutsfattare ser på behovet av populärrapporter och hur sådana rapporter kan utformas.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att empiriska studier av populärrapporter och hur de används är begränsade. Framför allt finns det en avsaknad av studier som tar kommunens perspektiv och som dessutom undersöker andra kontexter än USA och Italien. Undantaget är Donatella och Bisogno (2024) som studerar hur svenska kommuner ser på populärrapporter, men deras studie är kvantitativ och baseras inte på intervjuer med politiker och chefer som Manes-Rossi et al (2020) exempelvis föreslår. Utöver det visar studien av Donatella och Bisogno (2024) att det endast är ett begränsat antal kommuner som använder sig av populärrapporter och att antalet kommuner som använder sig av den slags rapporter har sedan 2018 sjunkit i antal. Studien av Donatella och Bisogno (2024) visar också att det främst var i de södra och norra delarna av Sverige som användandet av populärrapporter var som minst. Vi kan således konstatera att det finns behov av studier som utifrån kommunernas perspektiv undersöker möjligheten att med hjälp av populärrapporter öka transparens och kunskap om kommunala verksamheter och därmed stärka såväl legitimiteten för kommuner verksamhet som intresset för den lokala demokratin. Detta är också vad fokus i den här studien har varit och det är med utgångspunkt i detta som vi i samarbete med framför allt Lunds kommun arbetat med att ta fram en prototyp för en populärrapport. Mer om hur detta arbete har sett ut presenteras i nästa kapitel i vilket vi redovisar metoden bakom den här studien.

Kapitel 3

METOD OCH SAMMANFATTNING AV RESULTAT

Den här studien bygger på flera olika metoder. En innehållsanalys, en fallstudie samt dokumentstudier.

Innehållsanalysen bestod i en genomgång av hur samtliga kommuner i Skåne redovisar sina finansiella resultat. Vi fann att det var intressant att göra en sådan översikt, dels för att se om någon kommun använde sig av populärrapport som format, dels för att se om det fanns likheter mellan kommuner i hur de väljer att redovisa finansiella resultat. Det sistnämnda baseras på att Donatella och Bisogno (2024) i sin studie av svenska kommuners arbete med populärredovisning kunde se att utvecklingen skedde i kluster och att kommuner därför verkar lära av varandra.

Utöver det valde vi att göra en *fallstudie* för att skapa oss en förståelse för hur en kommun ser på den finansiella rapporteringen och dess syften. Vi ansåg att detta var intressant, inte minst i ljuset av att tidigare studier pekat på behovet av att i studiet av populärrapportering ta utgångspunkt i kommunernas perspektiv (van Helden och Reichard, 2019; Manes-Rossi et al., 2020).

Slutligen valde vi att göra en *dokumentstudie*. Syftet med det var att skapa oss en bild av vilken data som redan finns i olika databaser och på hemsidor kring kommuner och deras verksamheter.

I de kommande avsnitt presenterar vi mer i detalj hur vi gick tillväga i arbetet med studiens tre olika delar.

3.1 INNEHÅLLSANALYS

Då studiens fokus är Skåne har innehållsanalysen bestått av en undersökning av de 33 kommunerna i Skåne och deras årsredovisningar. Alla kommuner i Skåne publicerar sina årsredovisningar på sina hemsidor. Där publiceras också eventuell övrig finansiell information. Innehållsanalysen bestod därför av en genomgång av innehållet i skånska kommuners finansiella redovisning. Resultatet av denna undersökning gav för handen att inga skånska kommuner använder sig av populärredovisning, utan det som publiceras på hemsidorna är framför allt kommunernas årsredovisning. Däremot finns det vissa skillnader mellan kommunerna avseende innehåll och presentation av årsredovisningen. Det fanns även kommuner som publicerade komplement till årsredovisningen i form av hållbarhetsrapporter. I någon enstaka kommun kompletterades årsredovisningen också med ett dokument där svåra ord och begrepp förklarades. Resultatet av innehållsanalysen stödjer således i stort de resultat som Donatella och Bisogno (2024) presenterar i sin studie av svenska kommuners arbete med populärredovisningar då inte heller de kunde finna någon skånsk kommun som arbetar med den här typen av förenklade rapporter.

Undersökningen visade även att årsredovisningarna i stort sett följer samma mall och upplägg i alla skånska kommuner. Det fanns även här några enstaka undantag med kommuner som med hjälp av illustrationer och figurer gav en mer lättförståelig översikt över hur bland annat skattepengar används och fördelas mellan verksamheter.

3.2 DOKUMENTSTUDIER

Utöver en innehållsanalys av skånska kommuners rapporter har vi även hämtat information från andra källor som på olika sätt redogör för eller jämför kommuners verksamheter och finansiella resultat. Exempel på dokument och databaser vi har studerat är Kolada och rapporter från statistiska centralbyrån. Syftet med dokumentstudierna har varit att få en bild av vilken information om kommuner som finns tillgänglig och som kan utgöra underlag till en populärrapport. Framförallt i syfte att jämföra kommuner med varandra och på det viset sätta innehållet i en populärrapport i ett större sammanhang, vilket studien av Manes-Rossi et al (2020) visade var något som invånare efterfrågar.

3.3 FALLSTUDIE LUNDS KOMMUN

Utöver innehållsanalysen genomfördes en fallstudie. Den kommun som valdes för fallstudien var Lund, en kommun som har som ambition att producera god information om kommunens verksamheter och att sprida denna information på bästa sätt till medborgarna. Kommunen visade stort intresse av att medverka i studien, bistå med information men samtidigt inte styra utfallet.

Fallstudien inleddes i 2022 och avslutades i 2024. Fallstudien genomfördes framför allt med hjälp av intervjuer med verksamhetschefer och medarbetare på ekonomikontoret i kommunen. Genomförandet av fallstudien understöddes av den dåvarande ekonomichefen i Lund som aktivt tog del i att arrangera så väl fokusgrupper som intervjuer. Intervjuerna var semistrukturerade med öppna frågor. Frågorna som ställdes under intervjuerna fokuserade på: 1) hur man arbetar med rapportering idag och varför, 2) vilka behov man såg för ytterligare rapportering, 3) vad man ansåg om behov och potential i utvecklingen av en populärrapport.

Utöver intervjuer studerade vi dokument som både publicerats men som också tagits fram för internt bruk i kommunen. Det senare för att bilda en uppfattning om vilken data som fanns tillgänglig och kunde utgöra underlag för en populärrapport. Detta ansåg vi var relevant då det kan vara dyrt att ta fram data som inte redan finns i kommunen och att det skulle kunna utgöra ett hinder för att publicera populärrapporter. Utifrån denna fallstudie har sedan en prototyp arbetats fram. Innehållet i den prototyp som presenteras baseras således på data från Lunds kommun.

Kapitel 4

DISKUSSION OCH AVSLUTANDE

REFLEKTIONER

I detta avsnitt presenteras reflektioner kring resultatet av studien, hur studiens resultat kan användas samt behov av vidare studier kring populärrapportering. Studiens resultat som består av en prototyp till en populärrapport utgör, som nämndes i rapportens första kapitel, huvuddokumentet till den här rapporten och presenteras därför inte här.

4.1 REFLEKTIONER KRING STUDIENS RESULTAT

Under studiens gång har vi vid tre olika tillfällen presenterat studiens inriktning och preliminära innehåll för kommuner i Skåne. Första gången vi presenterade studien var för tjänstemän inom Lunds kommun som arbetar med ekonomi och ekonomistyrning. Den andra gången var på ett seminarium som anordnades av Kefu hösten 2023 i vilket representanter från olika kommuner deltog. Den tredje och sista gången var för tjänstemän i Malmö stad våren 2024. Utöver att vi vid alla tre tillfällena fått värdefulla kommentarer och synpunkter som hjälpt oss fram i vårt arbete, har vi också kommit till insikt om att det finns ett stort intresse bland kommuner för att arbeta med alternativa rapporter av något slag. Denna bild skiljer sig från den bild som ges i tidigare studier där det framkommer att användandet av populärrapporter är begränsad i länder där det som i USA inte är obligatoriskt.

Det verkar inte heller som man från kommunernas sida upplever det som svårt att sätta samman en sådan rapport även om man uttrycker en viss osäkerhet kring vilken information som ska ingå i en populärrapport samt hur denna bäst presenteras. Med dagens utveckling inom digitalisering torde det senare emellertid vara något som kommunerna kan lösa med hjälp av sin kommunikationsavdelning.

Tidigare forskning ger förslag till riktlinjer för hur en populärrapport bör se ut och vad den bör innehålla. Den prototyp som utgör studiens resultat följer till stora delar det som tidigare studier har lyft fram som viktigt. Vi har genom figurer, illustrationer, diagram och språkbruk arbetat med att göra innehållet både lättillgängligt och överskådligt. Utöver det har vi arbetat med att sätta in den data som presenteras i ett större sammanhang genom att jämföra data och information från Lunds kommun med andra kommuner i samma region eller med kommuner som vi bedömt vara jämförliga med Lund i förhållande till storlek. Detta är något som bland annat Jordan et al (2016) pekar på i sin studie är viktigt. Vi har också i arbetet med prototypen följt det som såväl Jordan et al (2016) och Manes-Rossi et al (2020) lyfter fram som viktigt, nämligen att framförallt fokusera på vad kommunens intäkter kommer ifrån, hur de används samt vad olika kommunala tjänster kostar.

4.2 STUDIENS BIDRAG

Genom att ta fram en prototyp som till innehåll och utformning baseras på vad såväl tidigare forskning som vad kommuner upplever för behov, är vår bild den att denna prototyp kan fungera som ett bra stöd för kommuner som vill arbeta med populärrapporter. Även om prototypen som den presenteras i den här rapporten baseras på data och information från Lunds kommun, är rubriker och struktur av sådan art att det går lätt att byta ut och ersätta innehållet med data och information från en annan kommun. Detta har också varit vår avsikt hela tiden.

Genom att det finns en prototyp tänker vi oss att flera av de praktiska hinder som tidigare forskning pekar på och som även kommuner som vi under studiens gång varit i dialog med lyft, kan undanröjas. Vi tror även att prototypen genom att ta utgångspunkt i vad forskning visat att medborgare är intresserade av också lättare kan spridas bland medborgare.

Utöver att prototypen kan användas av kommuner i deras kommunikation till medborgare ser vi också potential i att använda prototypen i undervisning. Genom att göra information om kommuner mer lättillgänglig och översiktlig kan populärrapporter från kommuner användas i samhällskunskapsundervisningen för att öka kunskapen om kommuner och dess roll i det demokratiska systemet.

4.3 FÖRSLAG TILL FORTSATTA STUDIER

Utifrån den översikt av tidigare studier kring populärrapporter som gjorts inom ramen för den här studien är det tydligt att forskning kring området inte är omfattande. Framför allt saknas forskning som fokuserar på kommuners perspektiv och erfarenheter från att använda sig av populärrapportering. Mer forskning behövs därför kring hur kommuner kan använda sig av populärrapporter för att öka kunskapen om kommunens verksamhet och stärka den lokala demokratin. Ett förslag är att studera en kommun som väljer att ta fram en populärrapport utifrån den prototyp som här presenteras och följa den kommunens arbete över tid. Därvid kunde studeras hur medborgare tillgodogör sig innehållet i en populärrapport.

REFERENSER

- Arnaboldi, M., & Lapsley, I. (2009). On the implementation of accrual accounting: a study of conflict and ambiguity, *European Accounting Review*, 18(4), 809-836.
- Barbera, C., Borgonovi, E. och Steccolini, I. (2016). Popular Reporting and Public Governance: The Case of “Bilancio in Arancio” in Milan Municipality, in *Governance in public and non-profit organization*, Emerald Books.
- Biancone, P., Secinaro, S. och Brescia, V. (2016). The Popular Financial Reporting: Focus on Stakeholders: The first European Experience. *International Journal of Business and Management*, 11(11), 115–125.
- Biondi, L. and Bracci, E. (2018), “Sustainability, popular and integrated reporting in the public sector: a fad and fashion perspective”, *Sustainability*, Vol. 10 No. 9, pp. 1-16.
- Bovens, M. (2009). Public accountability, In Ewan, Lawrence and Pollitt, (Eds.), *The Oxford Handbook of Public Management* (pp. 182—208). Oxford: Oxford handbooks online.
- Chan, J. L. (2003). Government accounting: an assessment of theory, purposes and standards. *Public Money & Management*, 23(1), 13–20.
- Clay, J. A. (2008). Popular reporting. In E. M. Berman (Ed.), *Encyclopedia of public administration and public policy* (2nd ed.). New York, NY: Taylor & Francis.
- Cohen, S. och Karatzimas, S. (2015). Tracing the future of reporting in the public sector: introducing integrated popular reporting. *International Journal of Public Sector Management*, 28(6), 449–460.
- Cohen, S., Mamakou, X. J., och Karatzimas, S. (2017). IT-enhanced popular reports: Analyzing citizen preferences, *Government Information Quarterly*, 34(2): 283-295.
- Dahl, R. A. (1982). *Dilemmas of Pluralist Democracy. Autonomy vs. Control* New Haven: Yale University Press.
- Donatella, P., & Bisogno, M. (2024). Determinants of popular financial reporting: Evidence from Swedish municipalities. *Journal of Public Affairs*, 24(1), e2909. <https://doi.org/10.1002/pa.2909>
- Grossi, G., Biancone, P. P., Secinaro, S., & Brescia, V. (2021). Dialogic accounting through popular reporting and digital platforms. *Meditari Accountancy Research*, 29(7), 75–93. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-01-2021-1163>
- Jordan, M. M., Yusuf, J. E., Berman, M. och Gilchrist, C. (2017). Popular financial reports as fiscal transparency mechanisms: An assessment using the fiscal transparency index for the Citizen User. *International Journal of Public Administration*, 40(8), 625–636
- Jordan, M., Yusuf, J. E., Mayer, M. & Mahar, K. (2016). What citizens want to know about their government’s finances: Closing the information gap. *The Social Science Journal*, 53(3), 301–308.
- Manes-Rossi, F., Aversano, N. & Polcini, P. T. (2020). Popular reporting: learning from the US experience. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 32(1), 92–113.
- Mulgan, R. (2000). “Accountability”: An ever-expanding concept? *Public Administration*, 78(3), 555—573.

- Rubin, I. (2009). Bringing transparency to municipal budgets. *The Public Manager*, 38(1), 13–15.
- Stanley, T., Jennings, N., & Mack, J. (2008). An examination of the content of community financial reports in Queensland local government authorities, *Financial Accountability and Management*, 24(4): 411-438.
- Steccolini, I. (2004). Is the annual report an accountability medium? An empirical investigation into Italian local governments. *Financial Accountability & Management*, 20(3), 327–350.
- van Helden, J. & Reichard, C. (2019). Making sense of the users of public sector accounting information and their needs. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 31(4), 478–495.
- Yusuf, J. E., Jordan, M. M., Neill, K. A. och Hackbart, M. (2013). For the people: Popular financial reporting practices of local governments. *Public Budgeting & Finance*, 33(1), 95–113.

KEFU SKRIFTSERIE 79
ISSN 1102-8483
ISRN KEFU-SKR-79-SE

KEFU
BOX 7080
220 01 LUND
Tel: 046-22 78 20
Fax: 046-222 42 16